

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка  
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної  
програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

"\_25\_" червня\_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної  
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР



"\_25\_" червня\_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових  
інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

"\_25\_" червня\_2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
**СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

|                              |  |
|------------------------------|--|
| Рівень вищої освіти          | Перший (бакалаврський)   |
| Ступінь вищої освіти         | Бакалавр   |
| Галузь знань                 | 02 Культура і мистецтво  |
| Спеціальність                | 025 Музичне мистецтво  |
| Освітньо-професійна програма | «Музичне мистецтво»  |
| Профілізація                 | «Тромбон», «Туба»  |
| Статус                       | Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.1) |
| Загальний обсяг              | 24 кредити ЄКТС (720 годин)  |
| Форма підсумкового контролю  | Атестаційний екзамен   |
| Термін викладання            | 1-8 семестри   |
| Факультет                    | Оркестрових інструментів   |
| Форма навчання               | Денна  |

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ» (тромбон, туба) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

Савельєв Олександр Євгенович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”\_16\_” \_червня\_\_ 2021 р., протокол № \_\_6\_\_.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів, доктор  
мистецтвознавства, професор  
А. Я. Карпяк

## **1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Мета навчальної дисципліни** – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, що володіють специфікою гри на Тромбоні, тубі фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва».

**Основним завданням** дисципліни є навчання студентів особливостям гри на тромбоні, тубі та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

## **2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН**

### **ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ**

#### **2.1 Загальні компетентності (ЗК)**

**ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

**ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

**ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.

**ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.

**ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.

**ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

**ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

**ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

**ЗК14.**Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

**ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**ЗК16.**Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

**ЗК17.**Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та

у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

## 2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

**СК1.**Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

**СК2.**Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.

**СК3.**Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

**СК4.**Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

**СК5.**Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

**СК6.**Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

**СК7.**Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

**СК8.**Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

**СК9.**Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

**СК10.**Здатність оперувати професійною термінологією.

**СК11.**Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

**СК12.**Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

**СК13.**Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

**СК15.**Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

**СК16.**Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

**СК17.**Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

### 3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

**РН1.** Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

**РН2.** Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

**РН3.** Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

**РН4.** Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

**РН5.** Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

**РН8.** Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

**РН10.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

**РН11.** Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

**РН12.** Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

**РН13.** Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

**РН14.** Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох

### 4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

| НАЗВА<br>НАВЧАЛЬНО<br>Ї<br>ДИСЦИПЛІН<br>И | Розподіл за семестрами      |               |             | Кількість кредитів<br>ECTS | Кількість годин |            |               |     |                      | Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами |         |          |         |   |   |   |   |   |
|---|-----------------------------|---------------|-------------|----------------------------|-----------------|------------|---------------|-----|----------------------|---|---------|----------|---------|---|---|---|---|---|
|   | Екзамени                    | Заліки        | Атестаційні |                            | Загальний обсяг | Аудиторних |               |     | Самостійна<br>робота | I курс  | II курс | III курс | IV курс |   |   |   |   |   |
|   |                             |               |             |                            |                 | Всього     | у тому числі: |     |                      | Семестри  |         |          |         |   |   |   |   |   |
|   | лекційні                    | індивідуальні | практичні   |                            |                 |            | 1             | 2   |                      | 3   | 4       | 5        | 6       | 7 | 8 |   |   |   |
|   | Кількість тижнів в семестрі |               |             |                            |                 |            |               |     |                      |   |         |          |         |   |   |   |   |   |
| 15  | 15                          | 15            | 15          | 15                         | 15              | 15         | 15            | 15  | 15                   | 15  | 15      |          |         |   |   |   |   |   |
| Тромбон, туба                             | 1-7                         | 8             | 8           | 24                         | 720             | 240        |               | 240 |                      | 480   | 2       | 2        | 2       | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |

## Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

| КУРС       | СЕМЕСТРИ | Кількість кредитів ECTS | Кількість годин |            |               |           |                   |
|------------|----------|-------------------------|-----------------|------------|---------------|-----------|-------------------|
|            |          |                         | Загальний обсяг | Аудиторних |               |           | Самостійна робота |
|            |          |                         |                 | Всього     | у тому числі: |           |                   |
|            |          |                         | лекційні        |            | індивідуальні | практичні |                   |
| <b>I</b>   |          | <b>6</b>                | <b>180</b>      | <b>60</b>  |               | <b>60</b> | <b>120</b>        |
|            | 1        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
|            | 2        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
| <b>II</b>  |          | <b>6</b>                | <b>180</b>      | <b>60</b>  |               | <b>60</b> | <b>120</b>        |
|            | 3        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
|            | 4        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
| <b>III</b> |          | <b>6</b>                | <b>180</b>      | <b>60</b>  |               | <b>60</b> | <b>120</b>        |
|            | 5        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
|            | 6        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
| <b>IV</b>  |          | <b>6</b>                | <b>180</b>      | <b>60</b>  |               | <b>60</b> | <b>120</b>        |
|            | 7        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |
|            | 8        | 3                       | 90              | 30         |               | 30        | 60                |

### 5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Практичні заняття

| №                                     | № Теми | Тема   | Кількість годин |
|---------------------------------------|--------|--|-----------------|
| <b>1 семестр</b>                      |        |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 1. Адаптивний</b> |        |  |                 |
| 1                                     | Тема 1 | Інструктивно-позиційний матеріал: гами, тризвуки, септакорди, вправи етюди /два з 5-6 вивчених/. | 8               |
| 2                                     | Тема 2 | Твір середньої або частина великої форми.  | 14              |
| 3                                     | Тема 3 | Один або два твори малої форми   | 8               |
| Разом                                 |        |  | 30              |
| <b>2 семестр</b>                      |        |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 2. Опорний</b>    |        |  |                 |
| 5                                     | Тема 1 | Читання з аркуша   | 4               |
| 6                                     | Тема 2 | Циклічний твір великої форми (бажано композитора XVIIIст.)                                       | 16              |
| 7                                     | Тема 3 | Два твори малої форми  | 10              |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**3 семестр**

**Змістовий модуль 3. Конкурсний**

|    |         |   |    |
|----|---------|---|----|
| 7  | Тема 7  | Знайомство з обсягом та складністю обов'язкових конкурсних композицій | 4  |
| 8  | Тема 8  | Твір циклічної форми  | 14 |
| 9  | Тема 9  | Твір середньої або малої форми  | 6  |
| 10 | Тема 10 | Твір малої форми  | 6  |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**4 семестр**

**Змістовий модуль 4. Концертний**

|    |         |  |    |
|----|---------|--|----|
| 11 | Тема 11 | Поповнення та збереження в репертуарі студента знакових фахових композицій | 4  |
| 12 | Тема 12 | Три частини великої форми  | 16 |
| 13 | Тема 13 | Твір середньої або малої форми (бажано українського композитора)           | 5  |
| 14 | Тема 14 | Твір малої форми   | 5  |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**5 семестр**

**Змістовий модуль 5. Експериментальний**

|    |         |  |    |
|----|---------|--|----|
| 15 | Тема 15 | Знайомство та освоєння сучасної виконавської техніки             | 6  |
| 16 | Тема 16 | Циклічний твір великої форми                                     | 16 |
| 17 | Тема 17 | Твір середньої форми (бажано французького композитора XIX-XXст.) | 8  |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**6 семестр**

**Змістовий модуль 6. Інтелектуальний**

|    |         |  |    |
|----|---------|--|----|
| 18 | Тема 18 | Камерна композиція великої форми                     | 16 |
| 19 | Тема 19 | Твір середньої або малої форми композитора XX-XXIст. | 8  |
| 20 | Тема 20 | Твір малої форми українського композитора.           | 6  |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**7 семестр**

**Змістовий модуль 5. Кваліфікаційний**

|    |         |   |    |
|----|---------|---|----|
| 21 | Тема 21 | Оркестрові труднощі                                     | 6  |
| 22 | Тема 22 | Циклічний твір великої форми (не повністю)              | 16 |
| 23 | Тема 23 | Твір середньої або малої форми українського композитора | 8  |

|       |    |
|-------|----|
| Разом | 30 |
|-------|----|

**8 семестр**

**Змістовий модуль 6. Дипломний**

|    |         |   |    |
|----|---------|---|----|
| 24 | Тема 24 | Циклічний твір великої форми (повністю) | 16 |
|----|---------|---|----|

|              |         |  |     |
|--------------|---------|--|-----|
| 25           | Тема 25 | Віртуозний твір малої форми.                                     | 6   |
| 26           | Тема 26 | Твір середньої або малої форми українського композитора (повтор) | 4   |
| 27           | Тема 27 | Сценічні виступи   | 4   |
| Разом        |         |  | 30  |
| Всього годин |         |  | 240 |

### Самостійна робота

| №  | № Теми                              | Тема   | Кількість годин |
|--|-------------------------------------|--|-----------------|
| <b>1 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 1. Адаптивний</b>        |                                     |  |                 |
| 1  | Тема 1-3                            | Опанування позиційно-інструктивним матеріалом та художніми творами                               | 40              |
| 2  | Підготовка до підсумкового контролю |  | 20              |
| <b>2 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 2. Опорний</b>           |                                     |  |                 |
| 3  | Тема 4-6                            | Розвиток швидкісної техніки читання з аркушу, прийомів та манери виконання творів класичної доби | 40              |
| 4  | Підготовка до підсумкового контролю |  | 20              |
| <b>3 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 3. Конкурсний</b>        |                                     |  |                 |
| 5  | Тема 7-10                           | Знайомство та вивчення зразків з конкурсного репертуару  | 40              |
| 6  | Підготовка до підсумкового контролю |  | 20              |
| <b>4 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 4. Концертний</b>        |                                     |  |                 |
| 7  | Тема 11-14                          | Підготовка до виконання концертної програми  | 40              |
| 8  | Підготовка до підсумкового контролю |  | 20              |
| <b>5 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 5. Експериментальний</b> |                                     |  |                 |
| 9  | Тема 15-17                          | Опанування базовими навичками виконання сучасного репертуару                                     | 40              |
| 10   | Підготовка до підсумкового контролю |  | 20              |
| <b>6 семестр</b>                             |                                     |  |                 |
| <b>Змістовий модуль 6. Інтелектуальний</b>   |                                     |  |                 |
| 11   | Тема 18-20                          | Розвиток вміння виконувати масштабні ансамблеві композиції за участі фортепіано                  | 40              |



|  |                                     |   |     |
|--|-------------------------------------|---|-----|
| 12   | Підготовка до підсумкового контролю |   | 20  |
| <b>7 семестр</b>                           |                                     |   |     |
| <b>Змістовий модуль 7. Кваліфікаційний</b> |                                     |   |     |
| 13   | Тема 21-23                          | Ознайомлення з найважливішими прикладами сольних фрагментів флейти у музичних шедеврах. Початок праці над дипломною програмою | 40  |
| 14   | Підготовка до підсумкового контролю |   | 20  |
| <b>8 семестр</b>                           |                                     |   |     |
| <b>Змістовий модуль 8. Дипломний</b>       |                                     |   |     |
| 15   | Тема 24-26                          | Розвиток тривалої витримки виконавського апарата, завершення праці над дипломною програмою                                    | 40  |
| 16   | Підготовка до підсумкового контролю |   | 20  |
|  | Всього годин                        |   | 480 |

## 6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

| СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | ОЦІНКА ECTS | ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ                              |
|--|-------------|--|
| 90-100                                       | A           | відмінно   |
| 82-89  | B           | добре  |
| 74-81  | C           |  |
| 64-73  | D           |  |
| 60-63  | E           | задовільно   |
| 35-59  | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             |
| 0-34   | F           | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

### Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

| БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | ОЦІНКА ECTS | ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ                              |
|--|-------------|--|
| 45-50                                  | A           | відмінно   |
| 41-44                                  | B           | добре  |
| 37-40                                  | C           |  |
| 32-36                                  | D           |  |
| 30-31                                  | E           | задовільно   |
| 18-29                                  | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             |
| 0-17                                   | F           | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

### **Відмінно А (90-100) – найвище художнє враження.**

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

### **Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.**

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

### **Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.**

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

**Незадовільно FX (35-59)** – незадовільне художнє враження  
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

**Незадовільно F (0-34)** – незадовільне художнє враження  
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

## **7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

## 8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

## 9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гишка І. Звукоутворення як важлива складова технічної досконалості трубача.
2. Марценюк Г. Українське тромбонове виконавство в контексті європейського духового музичного мистецтва.
3. Апатський В. Основы теории и методики духового музикального – исполнительского искусства.
4. Усов Ю. История отечественного исполнительства на духовых инструментах.
5. Лысенко И. В.М. Блажевич Апатский В. Методика обучения игре на духовых инструментах. Выпуск 4 М.1976
6. Апатский В. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики М. 1979

7. Болотин С. Методика преподавания игры на трубе в музыкальной школе. М. 1980
8. Диков Б. О дыхание при игре на духовых инструментах . М.1956
9. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах. М.1966
- 10.Кобец И. Система домашних занятий трубача – К., 1965
- 11.Маккинон Л. Игра наизусть Л., 1967
- 12.Орвит Г. Мастерство музыкального-исполнителя.- Выпуск 2 М.,1976
- 13.Сумеркин В. Методика обучения игре на тромбоне.- М., 1987
- 14.Усов Ю. Методика обучения игре на трубе
- 15.Яворский Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в начальный период – М.,1959
16. Громченко В.В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості 20 - початку 21 ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. Київ - Дніпро: ЛІРА, 2020. - 304с. ISBN 978-966-981-349-7

### **ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК\***

\* **Примітка:** Розподіл творів по курсах навчання та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача та загального рівня підготовки кожного окремо взятого студента.

#### **Основний**

#### **1 курс (I – II семестри)**

Марчелло Б. Соната фа-мажор

Дубовський І. Концерт

Кротов-Блажевич Концертний етюд

Гальяр Й. Соната ля-мінор

Заксе Е. Концертіно

Колодуб Л. Епічне концертіно

Рейхе Е. Концерти №1 і №2

Блажевич В. Концерти №2, №3, №4, №5, №8, №9

Римський-Корсаков Н. Концерт

Кладніцкій В. Соната

Кноп Б. Варіації і полонез

Сероцький К. Сонатина

Ахінян Г. Концерт

### **2 курс (III – IV семестри)**

Жак А. Концертіно

Гільман А. Симфонічна п'єса

Кроче-Спінеллі Б. Конкурсне соло

Лебедев А. Концерт

Лебедев А. Концертне алегро

Паке Р. Концерт №1

Варнеке Ф. Концертна п'єса

Кноп Б. Варіації і полонез

Ланге О. Concerto marziale

Клінг-Нойлінг Концертна каденція

Демесерман У. Концертіно

Габле К. Іспанський концерт

Гальяр Й. Соната фа-мажор

### **3 курс (V – VI семестри)**

Феш В. Алеманда

Грефе Ф. Концерт

Варнеке Ф. Концертна п'єса

Васільєв С. Концертна п'єса

Калінкович Г. Концертіно

Бюссе А. Кантабіле і скерцандо

Девіс В. Варіації на тему Шумана  
Кротов-Блажевич Концертний етюд  
Любовський Л. Соната  
Блажевич В. Концертний етюд №5  
Вівальді А. Соната мі-мінор  
Бетговен Л. Соната (місячна) 1 частина

#### **4 курс (VII – VIII семестри)**

Ткаченко А. Концертний ескіз  
Боцца Е. Алєгро і фінал  
Дон Гаддад Сюїта  
Еккельс Г. Соната  
Катоззі А. Бельзебуб  
Люллі Дж. Соната  
Альшауський Й. Вальс-Арія №2  
Поспішів Ю. Сім багателєй  
Франкль Я. Мала сюїта

#### **Допоміжний (етюди, вправи)**

Блажевич В. Етюди из школы для тромбона в ключах тетрадь 1 и тетрадь 2  
Брандт В. Етюди М.1983  
Блажевич В. Школа для раздвижного тромбона часть 1 и часть 2  
Григорьев-Востряков Начальная школа игры на тромбоне  
Паудерт Е. 24 етюда для тромбона  
Усак Я. 25 etud pro pozoun  
Блажевич В. Концертні дуєти 1928  
Бамбула А. Die Posaune Heft 1, heft 2, Heft 3  
Zimmermann – schule Schule-fur zugposaune  
Muller R. Technishe studien fur posauene Heft1, heft 2, Heft 3  
Момчілов Д. Етюди за Цуг Тромбон

Bordogni Vocalizzi

Григорев Б. Гаммы, арпеджио, інтервали

**Перелік творів українських композиторів рекомендованих для  
вивчення:**

*Твори для тромбона, туби соло:*

1. Бояновський В. Три п'єси
2. Рабе Ф. Basta
3. Бадсвік О. Fnugg
4. Бурштин М. Сюїта
5. Екімовський В. Дві п'єси

*Твори для тромбона, туби та фортепіано:*

1. Нестеров А. Легенда
2. Нестеров А. Скерцо
3. Кожевников Б. Аріозо
4. Кожевников Б. Скерцо
5. Бах Й. Аріозо
6. Дваріонас Б. Тема з варіаціями
7. Тартіні Дж. Адажіо
8. Беристайн Л. Вальс для Маппі
9. Гендель Г. Адажіо
10. Гріг Е. Елегія
11. Бах-Гупо Ave Maria
12. Вівальді А. Алегро
13. Вебер К. Романс
14. Гречанінов А. Ноктюрн



- 15.Дюбуа П. Кортж
- 16.Шеберт Ф. Ave Maria
- 17.Кальвахе К. Тромбонсільо
- 18.Курпінські К. Каватіно
- 19.Раков Н. Вокаліз
- 20.Гендель Г. Лярго
- 21.Дімітреску К. Селянський танець
- 22.Вівальді А. Алєгро
- 23.Бах Й. Аріозо
- 24.Скорик М. елегія
- 25.Лядов А. Прелюдія
- 26.Масне Ж. Елегія
- 27.Ільвер Г. Експромт
- 28.Бутрі Р. Туба-рок
- 29.Дефей Дж.-М. В манері Баха
- 30.Альбіноні Т. Адажіо
- 31.Дефей Дж.-М. В манері Брамса
- 32.Бах Й. Сіціліанна
- 33.Шостаковіч Д. Адажіо
- 34.Боцца Е. В манері Баха
- 35.Гендель Г. Лягерто
- 36.Рахманінов С. Вокаліз
- 37.Шуман Р. Мрії
- 38.Брамс Й. Вальс
- 39.Бах Й. Анданте
- 40.Глазунов А. Пісня трубадура
- 41.Рунчак В. Homo Ludens VI

*Твори для тромбона туби у супроводі оркестру:*

1. Peaslee Richard Arrows of Time
2. Williams John Concerto for tuba and orcestr
3. Guilmant Aleksandre Monceau Symphonique
4. Grondahl Launy Concert
5. P.V. De La Nux Solo De Concours
6. Szenpali Ronald Concert
7. Carolina Calvache Trombonsillo (2017 рік)
8. Сюїта з оп. Пікава Дама для тромбона, ар. Крістіан Ліндберг (2019 рік)